

1921. JULIUS 15.

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

LX. ÉVF.

KÖZLÖNYE

13—14. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Szerkeszti:

BUND KÁROLY

Megjelenik minden hó 15-én.

* Előfizetési díj egy évre 120 korona.

Az Orsz. Erd. Egyes. oly alapító tagjai, kik legalább 300 K alapítványt tettek, valamint a rendes tagok az esedékes alap. kamat, illetőleg 20 K évi tagsági díj, valamint az 1921. évre alapító és rendes tagokra nézve egyaránt kivett 40 K pótdíj fejében kapják. Azok az alapító tagok, kik 300 K-nál kevesebbet alapítottak, ezenfelül 10 K-t fizetnek.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. em.

← A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltetnek. →

(Telefon: 37—22.)

A vagyonváltság ügyének fejleményei.

Az Erdészeti Lapok legutóbbi füzetében röviden jeleztük, hogy az Országos Erdészeti Egyesület igazgató-választmánya május hó 28-án tartott ülésében az erdőbirtok vagyonváltsága ügyében mily határozatot hozott. Az ennek alapján készült felterjesztés június hó elején került a pénzügyminiszter elé, sajnos azonban, hogy abban a lázas munkában, amelylyel mostanában törvényjavaslataink készülnek, kellő méltatásban nem részesült, mert amidőn június hó 20-ika táján végre a törvényjavaslat szövege kezünkbe került, sajnálattal állapíthattuk meg, hogy bár nagy vonásokban az előzetes tárgyalásokban kialakult eszmemenetet követi, részleteiben azonban az Országos Erdészeti Egyesület felterjesztésében foglalt jogos kívánásokat mellőzi.

A törvényjavaslat főbb intézkedései a következők:

42. §. Az erdőbirtok értékét a vagyonadó 1919. évi kivetéséhez megállapított érték képezi, amely ott, ahol aránytalanságok mutatkoznak, új becslés útján helyesbitendő. Evégből felhatalmaztatik a földművelésügyi miniszter, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértőleg üzemmód és termőhelyi osztályok, továbbá fanemenkint, koronkint és kat. holdankint megállapíthassa azt a legkisebb értéket

melyet az erdőbirtok értékének kiigazításánál irányadónak kell venni. Kisebb értéket azonban nem lehet felvenni, mint amennyit a fa az 1918. évben fennállott legnagyobb forgalmi árának számításba vétele mellett meg lehet állapítani.

43. §. A kiigazítást első fokon a földmivelésügyi és pénzügyminiszter kiküldötteiből és az erdőgazdasági érdekképviselet sorából alakított szakbizottság végzi. Ennek határozata ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül a Budapesten alakítandó és hasonló összetételű vegyes felülvizsgáló szakbizottsághoz lehet felszólalni.

44. §. Az erdő vagyonszállás az így megállapított értéknek

0.5 millió K-ig	5 ⁰ / ₀ -a
1.0 " "	6 ⁰ / ₀ -a
2.0 " "	7 ⁰ / ₀ -a
3.0 " "	8 ⁰ / ₀ -a
4.0 " "	9 ⁰ / ₀ -a
5.0 " "	10 ⁰ / ₀ -a
6.0 " "	12 ⁰ / ₀ -a
8.0 " "	14 ⁰ / ₀ -a
10.0 " "	16 ⁰ / ₀ -a
15.0 " "	18 ⁰ / ₀ -a
azontul	20 ⁰ / ₀ -a

45. §. Az erdőbirtokos kellően részletezett bevallást köteles adni. Aki ezt nem teszi, 10 ill. 15⁰/₀ váltáságtöbbletet fizet.

46. §. A birtokot terhelő kölcsönöknek csupán egy évi kamata, ill. egy évi törlesztéses részlete vonható le. (Ez a felette furcsa rendelkezés minden vagyonnemnél ismétlődik.)

48. §. A kivétést a pénzügyigazgatóság végzi.

87. §. Az erdőbirtok vagyonszállásáig fizethető a) akár egészben, akár részben

1. készpénzzel,
2. záloglevelekkel,
3. az ingatlanra történő telekkönyvi biztosítással,

b) a vagyonszállás fele összegéig nosztrifikált hadikölcsönkötvényekkel és pénztárjegyekkel.

88. §. A választott fizetési mód az elsőfoku kivétési határozat kézbesítését követő 8 napon belül bejelentendő.

90. §. Ha az erdőbirtokos készpénzben kíván fizetni, vagy a 88. § értelmében való bejelentést elmulasztotta, a váltáságot 6 hó alatt egyenlő havi előleges részletekben kell lefizetni készpénzben a budapesti IX. ker. állampénztárnál. Kérelemre a pénzügyigazgatóság még hat havi haladékat adhat, de 6¹/₂⁰/₀ késedelmi kamat fizetendő.

91. §., 92. §. A záloglevelekben vagy hadikölcsönkötvényekben való fizetés határideje 30 nap.

93. §. A váltásággal köteles a 88. §-ban előírt határidő alatt kérheti, hogy fizetés helyett a váltáság összegét 6¹/₂⁰/₀ kamat negyedévenként előre történő

fizetésének kötelezettsége mellett minden más terhet megelőzőleg telekkönyvileg bekebeleztessek.

Az ingatlan tulajdonosa ezt a tartozást bármely év július hó 1. napjáig ugyanannak az évnek végére felmondhatja.

Bekebelezésre vonatkozó kérvényt 15 nap alatt kell benyújtani.

106. §. III. Az erdőbirtok gazdasági felszereléséhez tartozó vagyontárgyak után a váltásgot az 1921. április 1-én mutatkozó érték 10%^o-a képezi.

114. §. A pénzügyigazgatóság elsőfoku kivetési határozata 15 napon belül a jövedelemadó felszólamlási bizottsághoz felelbevezhető.

Az Országos Erdészeti Egyesület elnöksége, mihelyt ez a javaslat tudomására jutott, június 26-iki kelettel az alábbi újabb felterjesztést intézte a pénzügyminiszterhez:

Nagyméltóságu Miniszter Ur!

Folyó hó 10-én ugyanily szám alatt kelt felterjesztésünkben az erdőbirtok vagyonsváltására vonatkozóan megtettük tiszteletteljes javaslatunkat, amelyet azonban, amint a törvényhozás elé terjesztett javaslatból látjuk, figyelembe venni nem méltóztatott.

Nem egyoldaluan az általunk képviselt érdekek szempontjából, hanem az általunk szem előtt sohasem tévesztett igazságosság és a való élet követelményei szempontjából az ügy jelen állapotában is kötelességszerűen újból Nagyméltóságodhoz fordulunk, újból megfontolásra ajánlva alábbi fejtegetéseinket, mély tisztelettel kérve, hogy az azokból folyó módosítások előtt a törvényjavaslat további tárgyalásai folyamán elzárkózni ne méltóztassék.

42. §-hoz.

A vagyonsváltás alapjául Nagyméltóságod az erdőnek a vagyonsváltás alá történt értékelését választotta. Minthogy ez az értékelés egyszerű vonásokban alkalmazkodik az erdőbirtoknak rendkívül eltérő minőségéhez és összetételéhez, s emellett készen álló alapot nyújt, mely mással pótolható egyhamar nem lenne, részünkről ebbe belenyugodtunk. Hangsúlyoztuk azonban, hogy amennyiben egyes birtokokra vonatkozóan esetleg fennálló aránytalanságok miatt valamelyik erdő vagyonsváltás értéke revízió alá lenne veendő, ez a vagyonsváltásra vonatkozó utasítás szellemében történjék, tehát ne egyes, abnormis évek faárainak alapulvételével, hanem hosszabb korszakok *átlagos* áraival eszközöltessék, mert az erdő értékére egyes évek áralakulásai nem bírnak befolyással, hanem

csakis több évtized árai. Az az erdő, amely évről-évre csak mintegy $\frac{1}{100}$ részén érleli meg a termést, egész értékében nem változik, ha egy-két évnek, tehát a terület 1—2 századrészének fatermése értékben emelkedett. Így a korona értékének sülyedése következtében a közelmultban fennállott s részben még ma is fennálló magas faárak az erdő értékére csak akkor bírának befolyással, ha stabilizálódnának, ami ellen éppen Nagyméltóságod küzd hathatósan a korona értékének emelése által.

Gyakorlatilag a vagyonérték revíziójának eseteiben tisztelettel kérjük, hogy három békeév és három háborús év (1911—1916) faárainak átlagából méltóztassék kiindulni.

E helyett a törvényjavaslat 42. §-a a fának az 1918. évben fenállott legnagyobb forgalmi árának számításba vétele mellett megállapítható erdőértéket kívánja minimumnak tekinteni, felfelé pedig határt egyáltalában nem szab.

Ez egyfelől ingatag, felfelé korlátlan alapot nyújt a számításokhoz és egy, már nagyon is abnormis év árait kívánja a vagyonértékben érvényesíteni, másfelől azzal a veszélylyel jár, hogy igen sok erdő értéke lesz revízió alá veendő, ami az erre vonatkozó munkálatokat illeténél esetleg hosszabb időre tolja ki.

Meg kell továbbá jegyeznünk, hogy a 42. § harmadik bekezdésében említett értékminimumok holdankénti összegekre vonatkoznak, ami a vagyonadó-utasításban foglalt s a hozadékon alapuló számítmódtól eltérő, bonyolultabb számítást tesz szükségessé. A vagyonadó-utasításban foglalt számítási módnál üzemmód, fanem, termőhely, az erdőbirtok távolsága a fogyasztó helyektől és közforgalmu szállítási eszközöktől, valamint végül az erdőbirtok faállományának korbelt eloszlása eo ipso figyelembe jó, míg az említett harmadik bekezdés értelmében az erdőérték a különféle koru, termőhelyű, üzemmódu és fanemű erdőrészek értékeinek összegéből lenne megszerkesztendő.

Ez mindenesetre körülményesebb eljárás, melynek elkerülése végett, valamint az értékelésnek méltányos és főként *szilárd* alapokra való fektetése végett a 42. § utolsó két bekezdése szövegezésének alábbi módosítását kérjük:

Az erdőérték felülvizsgálatánál és a mutatkozó aránytalanságok megszüntetésénél, amelynél a vagyonadóra vonatkozó törvény

végrehajtási utasításában körülírt értékelési mód mérvadó, a fa 1911—1916. évi átlagos forgalmi áraiból levezetett tőárakkal kell számítani.

Felhatalmaztatik a földmivélsügyi miniszter, hogy a pénzügyminiszterrel egyetértőleg a számításba veendő faárakat, az erdőnek a legközelebbi közforgalmu vasuti vagy hajóállomástól, illetőleg fogyasztási helytől való távolságát figyelembe vevő övezetek szerint rendeletileg megállapithassa.

A tisztelettel javasolt szöveg megtartja az eredeti számítási módot, egyszerűbbé teszi a földmivélsügyi miniszter feladatát és gyakorlatiasabbá az eljárást. A faáraknak távolsági övezetek szerint (pl. 5—5 km-ként) való kimutatását igen fontosnak tartjuk, mert főként az erdőnek a fogyasztási helyektől való távolságától függ, hogy mit ér az erdő faállománya tővön, magában az erdőben. Így a faárak legkisebb és legnagyobb értékeit nyerjük, ami szilárd alapot nyújt a számításnak.

44. §-hoz.

Megismételjük abbeli tiszteletteljes kérésünket, hogy az erdő vagyonváltásának kulcsa 15⁰/₀-on felül ne emelkedjék.

Ha az erdőt nem pusztítják, nem fogyasztanak tőkét, hanem csupán a rendes hozadékát használják ki, ami a kötött birtokoknál törvényes követelmény, a szabad rendelkezésű birtokoknál pedig észszerű és államgazdasági szempontból indokolt kívánság, az erdő jövedelme értékének 2—3⁰/₀-a között szokott lenni. A 15⁰/₀-os váltáskulccsal tehát 5—8 évi jövedelmet von el az állam. Figyelembe veendő azonban, hogy a váltás igen sok esetben jövedelmet ezentul hosszú ideig nem nyújtó leromlott és tulhasznált erdőket érint.

Ha tehát Nagyméltóságod eredeti tervezetében a mezőgazdaságnál az öt évi haszonbért (jövedelmet) tartotta méltányos felső határnak, úgy az erdőnél sem lehet 15⁰/₀-nál tovább menni.

Egyben a 45. § kiegészítéseként kérjük, hogy a kulcsfokok közötti átmenetre vonatkozólag az 1920. évi XXIII. t.-cz. 53. §-ának mintájára következő új szöveget a törvénybe felvenni méltóztassék:

A magasabb fokozat alkalmazásából származó váltástöbblet nem lehet nagyobb, mint a fokozatot meghaladó vagyonérték 15⁰/₀-a.

Enélkül pl. a 10⁰ milliót érő erdő 1·6 millió, a 10 millió és 100 korona értékű erdő ellenben már 1·8 millió korona vált-ságot fizetne.

93. §-hoz.

Az erdő vagyonváltásának telekkönyvileg bekebelezett összege után fizetendő kamatnak ($6\frac{1}{2}\%$) leszállítását kértük arra való hivatkozással, hogy pl. 15⁰/₀-os váltáságkulcsot és az erdő 3⁰/₀-os jövedelmezőségét, tehát kedvező esetet tételezve fel, ez a $6\frac{1}{2}\%$ -os kamat 30⁰/₀-os jövedelemadóval ér fel. Ha a jövedelmezőség még kisebb, vagy a váltáságkulcs nagyobb, ez a teher 100⁰/₀-ig fokozódhatik.

Teljesen indokolt tehát az a kérésünk, hogy miként a ház-birtokra a javaslat 100. §-a csekélyebb jövedelmezőség esetére kedvezményes eljárást biztosít, ez az erdőbirtokra is kiterjesz-tessék, még pedig nem kérelemre, hanem általában.

A 93. §-ban tehát ki lenne mondandó, hogy *a telekkönyvileg bekebelezett vagyonváltás után állandó jövedelmet nem nyújtó erdőknél 2⁰/₀, állandó jövedelmet nyújtó erdőknél 4⁰/₀ kamat fizetendő.*

Hogy az erdő konkrét esetben mely kategóriába tartozik, a vagyonérték megállapításánál ugyis már eldöntetett. (L. vagyon-adó utasítását.)

A kamatteher javasolt enyhítése nélkül attól kell tartani, hogy a vagyonváltásnak mindenáron készpénzben való törleszt-hetése végett az erdőbirtokosok erdeik fatőkáját fogják meg-támadni, amelyet az utóbbi 6—7 évben végzett rendkívüli nagy fahasználatok ugyis már megapasztott. Ujabb nagy favágatásra kényszerítheti tehát a vagyonváltás az erdőbirtokosokat, ami Csonka-Magyarország lefogyott erdőállománya mellett jövő faellá-tásunkat veszélyezteti és általában is közgazdaságilag káros.

Ugyanebből az okból, t. i. közgazdaságilag káros fahaszná-latok lehető elkerülése végett *tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, hogy az erdőbirtokhitel kérdését mielőbb törvényhozásilag ren-dezni méltóztassék*, miáltal az erdő mint olyan hitelképessé téve, a birtokosoknak módjuk lenne arra, hogy a pénzsükségletüket ne okszerűtlen erdőtarolás, hanem hitel útján fedezhessék.

106. §-hoz.

Az erdőbirtok gazdasági felszerelésére vonatkozóan szintén ismételnünk kell azt a kérelmünket, hogy azok az 1921. április 1-én mutatkozó állapotuk szerint, de legfeljebb az 1918. évi árak alapján értékeltesenek.

Ha régente még olcsón épült erdei vasutaknál, melyek építéskor például a sinanyag kilója 40—50 fillérbe került, ez a tavasszal fennállott 30—35 K-ás kg-kénti árral, tehát 60—70-szeres összegben vétetik fel, s a fajsúlyos kényszerítő hatása alatt ujabban roppant drágán épült ily vasutak vagy más berendezések tavaszi becsértékükkel vétetnek számításba, mely azóta már is lényegesen alább szállt, az utánuk fizetendő váltság, 10%-os kulcs mellett is, az erdőbirtokosok és fatermelők anyagi romlásához vezet. Az 1918. évi bár már magas, de méltányosan számításba vehető árak nézetünk szerint oly középértéket képviselnek, mely mellett régebbi berendezések értékelkedése kellően kifejezésre jut, a legutóbbi évek irreális és sokszor az illető erdő értékével arányban sem álló nagy befektetései ellenben reális és maradandó értékükre szállítatnak le.

115. §-hoz.

A gazdasági felszerelés utáni vagyonszállítás lefizetésére *legelőbb öt évi időhaladék megállapítását kérjük*, mert kevés erdőbirtokos lesz abban a helyzetben, hogy 6 hónap alatt azt készpénzben vagy hadikölcsönkötvényekben kiegyenlíthesse.

Fenti tiszteletteljes javaslatainkkal nézetünk szerint a magyar erdőbirtok teljesítőképességének határáig mentünk. Az előadott indokoknál fogva kérjük Nagyméltóságodat, hogy a benyújtott törvényjavaslatot azoknak megfelelően módosítani kegyeskedjék.

Végül még az

55. §-hoz

tartozóan engedje meg Nagyméltóságod abbeli tiszteletteljes kérésünket, hogy annak 4. pontjában a nem nyereszkesre alapított egyletek, alapok stb. tulajdonában lévő házakra is kiterjesztessék a váltságmentesség.

Amennyiben ugyanis a mai viszonyok között is mutatkoznék

a házbérekből némi tiszta jövedelem, ez is csak az illető egyesület vagy alap közhasznú céljaira fordíttatik.

Ezek az intézmények — s köztük egyesületünk is — az ország feldarabolása következtében kivétel nélkül válságos helyzetbe kerültek s elvesztették tagjaik s ezzel jövedelmük $\frac{2}{3}$ — $\frac{3}{4}$ részét. Ha háztulajdonuk után váltság fizetésére köteleztetnének, ez létüket, de legalább is közhasznú működésüket veszélyeztetné.

Indokoltnak és méltányosnak tartanók tehát, ha a házváltásig alól mentesítettének.

Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletünk őszinte nyilvánítását.

Budapest, 1921. évi június hó 26-án.

Bund Károly s. k.
titkár.

Ghillány s. k.
alelnök.

Az egyesület titkárának ezenfelül módjában volt a nemzetgyűlés pénzügyi bizottságában az erdő vagyonszállása ügyében elfoglalt egyesületi álláspontot szóbelileg is bővebben indokolni és némely tekintetben kiegészíteni. Az egyesület elnöksége az illetékes tényezőkkel való személyes érintkezés útján is arra törekedett, hogy a javaslatban lévő sérelmes pontok megfelelően módosíttassanak.

Reméljük, hogy amire a javaslat törvénynyé válik, ezek a kívánatos módosítások tényleg meg is történnek.

A bányászati és erdészeti főiskola kettéválása.

A Sopronba menekült főiskola bányászati tanári kara utóbbi időben élénk agitációt fejtett ki a bánya- és kohómérnöki szakosztályoknak a budapesti József-műegyetemmel való egyesítése érdekében. Ez a törekvés, amely eleinte a műegyetem részéről nem részesült kedvező fogadtatásban, most, amint értesülünk, mégis eredményre vezet, amennyiben már az 1921/22. évi állami költségvetésben a régi selmeczbányai főiskola két ágazatának költségvetése elkülönítve, az illetékes szakminisztériumok költségvetésében nyert elhelyezést, tehát a főiskola kettéválasztását a kormány is elhatározta.